

การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21

โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา

โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

DEVELOPING A MODEL FOR ENHANCE LEARNERS' IDENTITY IN THE 21ST

CENTURY APPLYING THE BY USING THE BOY SCOUT BUSINESS

A DEVELOPMENT BASE SUKSASONGKRAOJITAREE UNDER

THE PATRONAGE OF THE PRINCESS THE PRINCESS SCHOOL

รุ่งลาวลีย์ ทะเนียงค์ และคณะ¹

Runglawan Taneewong and staff¹

บทคัดย่อ

การวิจัย เรื่อง การพัฒนาแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง ครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือ เป็นฐานการพัฒนา 2) เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา และ 3) เพื่อประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา การวิจัยครั้งนี้ ใช้รูปแบบวิธีการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research : MMR) ดำเนินการวิจัยเป็น 3 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบัน และความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือ เป็นฐานการพัฒนา ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา และระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ประชากร ประกอบด้วย ผู้ทรงคุณวุฒิ คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ครู ผู้ปกครองและนักเรียน จำนวน 1,760 คน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสัมภาษณ์ แบบสำรวจ ประเด็นการสนทนากลุ่ม และแบบประเมิน สถิติที่ใช้ ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการศึกษา พบว่า

1) ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ส่วนความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด โดยอัตลักษณ์ผู้เรียนที่ต้องการพัฒนา ประกอบด้วย 4 ด้าน คือ 1) จิตอาสา 2) ภาวะผู้นำ 3) คิดเชิงสร้างสรรค์ และ 4) มุ่งสู่งานอาชีพ

2) รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ใช้วิธีการระบบ (System Approach) มีองค์ประกอบ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านที่ 1 ปัจจัยนำเข้า ด้านที่ 2 กระบวนการ แบ่งออกเป็น 7 ขั้นตอน คือ 1) จัดทำแผนการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคล 2) เสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียน โดยการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะเชิงอนาคตและการสร้างหลักสูตรการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์

ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา 3) ประเมินผลเทียบประสบการณ์ 4) สะท้อนผลให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขและพัฒนา 5) เสริมสร้างและสนับสนุนการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียน 6) ดำเนินการส่งต่อผู้เรียน และ 7) ติดตามผลการเสริมสร้างผู้เรียน ด้านที่ 3 ผลการดำเนินงาน ด้านที่ 4 ผลสะท้อนกลับ และด้านที่ 5 การควบคุมคุณภาพ ประกอบด้วย หลักคุ้มครองสิทธิพื้นฐานเด็ก 4 ประการ และหลักธรรมาภิบาล 6 ประการ

3) ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนาของผู้ทรงคุณวุฒิ โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อัตลักษณ์ผู้เรียน กิจการลูกเสือ

Abstract

Developing a Model for Enhance Learners' Identity in the 21st Century Applying the by using the Boy Scout business A Development Base Suksasongkrajitreee under the patronage of the Princess The Princess School. The purposes of this research were to 1) study the current conditions and the need to develop a model 2) create and evaluate a model, and 3) study the effects of using the model. This research was used Mixed Methods Research (MMR) with 3 phases. The first was a study of current conditions and the need to develop a model. The second was creating and evaluating a model. The third was a study of the effects of using the model. The population consists of experts in basic education, school board, teachers, parents, and students, a total of 1,760 people. An interview form, survey, group discussion, and evaluation form were used for collecting data. The statistics were used percentage, mean and standard deviation.

The results of this research were as follows:

1. The results of the study of the current state of identity development in the 21st century overall were at a moderate level. As for the condition of need for student identity development in the 21st century as a whole was at the highest level. The identity of the learners who want to develop consists of 4 aspects: 1) Volunteering 2) Leadership 3) Creative Thinking and 4) Heading towards a career. The results of the study of the current state of identity development in the 21st century overall were at a moderate level. As for the condition of need for student identity development in the 21st century as a whole was at the highest level. The identity of the learners who want to develop consists of 4 aspects: 1) Volunteering 2) Leadership 3) Creative Thinking and 4) Heading towards a career.

2. The results of a model for enhancing student identity in the 21st century by using Boy Scouting as a development base Using the System Approach, there are 5 components: the first aspect, the input; the second, the process is divided into 7 steps: 1) develop a plan for developing

individual student identity; 2) reinforce the identity of the learner; Learn to manage learning on the basis of future competency, creating a curriculum for developing learners' identity in the 21st century by using Scouting as a development base. 3) Evaluating and comparing experiences. Involved in remediation and development; 5) strengthening and supporting learner identity; 6) conducting referrals to learners; and 7) follow-up on the results of enhancing learners. The 5th aspect of quality control consists of 4 principles for the protection of fundamental rights of children and 6 principles of good governance.

3. The results of the assessment of the validity, suitability, feasibility and usefulness of the reinforcement model. Learner identity in the 21st century using Scouting as a development base Overall at the highest level

Keywords : model development, student identity, Scout business

บทนำ

พระบรมราชโบายด้านการศึกษาระดับพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 “การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน” คือ **ด้านที่ 1 มีทัศนคติที่ถูกต้องต่อบ้านเมือง** ประกอบด้วย ความรู้ความเข้าใจต่อชาติบ้านเมือง ยึดมั่นในศาสนา มั่นคงในสถาบันกษัตริย์ และมีความเอื้ออาทรต่อครอบครัวและชุมชนของตน **ด้านที่ 2 มีพื้นฐานชีวิตที่มั่นคง – มีคุณธรรม** ประกอบด้วย รู้จักแยกแยะสิ่งที่ดี-ชอบ/ชั่ว-ดี ปฏิบัติแต่สิ่งที่ชอบ สิ่งที่ดีงาม ปฏิเสธสิ่งที่ไม่ดี สิ่งที่ไม่ดี ต้องสนับสนุนผู้สำเร็จหลักสูตร มีอาชีพ มีงานทำจนสามารถเลี้ยงตนเอง และครอบครัว และช่วยกันสร้างคนดีให้แก่บ้านเมือง **ด้านที่ 3 มีงานทำ- มีอาชีพ** ประกอบด้วย การเลี้ยงดูลูกหลานในครอบครัวหรือการฝึกฝนอบรมในสถานศึกษาต้องมุ่งให้เด็กและเยาวชน รักงาน สู้งาน ทำงานจนสำเร็จ และการฝึกฝนอบรมทั้งในหลักสูตรและนอกหลักสูตรต้องมีจุดมุ่งหมายให้ผู้เรียน ทำงานเป็นและมีงานทำในที่สุด และ**ด้านที่ 4 เป็นพลเมืองดี** ประกอบด้วย การเป็นพลเมืองดีเป็นหน้าที่ของทุกคน ครอบครัว-สถานศึกษาและสถานประกอบการต้องส่งเสริมให้ทุกคนมีโอกาสทำหน้าที่เป็นพลเมืองดี และการเป็นพลเมืองดี คือ “เห็นอะไรที่จะทำเพื่อบ้านเมืองได้ก็ต้องทำ” เช่น งานอาสาสมัคร งานบำเพ็ญประโยชน์ งานสาธารณกุศลให้ทำด้วยความมีน้ำใจ และความเอื้ออาทรเป็นต้น เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อใช้ในการดำรงชีวิต ให้สามารถแก้ปัญหาในสถานการณ์ต่าง ๆ ในชีวิตประจำวัน และสร้างประโยชน์ต่อสังคม เป็นการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไปสู่ความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืนต่อไป

กรอบความคิดเพื่อการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีเป้าหมายไปที่ผู้เรียนเกิดคุณลักษณะในศตวรรษที่ 21 โดยผู้เรียนจะใช้ความรู้ในสาระหลักไปบูรณาการสั่งสมประสบการณ์กับทักษะ 3 ทักษะ เพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี และทักษะด้านชีวิตและอาชีพ ซึ่งการจัดการศึกษาจะใช้ระบบส่งเสริมการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ห้าระบบ คือ ระบบมาตรฐานการเรียนรู้ ระบบการประเมินผลทักษะการเรียนรู้ ระบบหลักสูตรและวิธีการสอน ระบบการพัฒนางานอาชีพ และระบบแหล่งเรียนรู้และบรรยากาศการเรียนรู้ การปรับเปลี่ยนวิธีการเรียนรู้ของนักเรียนเพื่อให้บรรลุผลลัพธ์ที่สำคัญและจำเป็นต่อตัวนักเรียนอย่างแท้จริง มุ่งไปที่ให้นักเรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ต้องก้าวข้ามสาระวิชาไปสู่การเรียนรู้เพื่อ

การดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ครูต้องไม่สอนหนังสือไม่นำสาระที่มีในตำรามาบอกบรรยายให้นักเรียนจดจำแล้วนำไปสอบวัดความรู้ ครูต้องสอนคนให้เป็นมนุษย์ที่เรียนรู้การใช้ทักษะเพื่อการดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 เป็นผู้ออกแบบการเรียนรู้ และอำนวยความสะดวก (facilitate) ในการเรียนรู้ให้นักเรียนเรียนรู้จากการเรียนแบบลงมือทำ โดยมีประเด็นคำถามอยากรู้อยากเห็นเป็นตัวกระตุ้นสร้างแรงบันดาลใจให้อยากเรียนที่จะนำไปสู่การกระตือรือร้นที่จะสืบค้น รวบรวมความรู้จากแหล่งต่าง ๆ มาสนับสนุน หรือโต้แย้งข้อสมมติฐานคำตอบที่คุ้นเคย พบเจอจากประสบการณ์เดิมใกล้ตัว สร้างเป็นกระบวนการทัศน์ใหม่แทนของเดิม การเรียนรู้แบบนี้เรียกว่า Project-Based Learning: PBL (สำนักบริหารงานกรมมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ., ออนไลน์) สำหรับแนวทางการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เน้นให้ผู้เรียนสร้างความรู้ใหม่และสิ่งประดิษฐ์ใหม่โดยการใช้กระบวนการทางปัญญา(กระบวนการคิด) กระบวนการทางสังคม (กระบวนการกลุ่ม) และให้ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์และมีส่วนร่วมในการเรียนสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้โดยผู้สอนมีบทบาทเป็นผู้อำนวยความสะดวกจัดประสบการณ์การเรียนรู้ให้ผู้เรียน การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญต้องจัดให้สอดคล้องกับความสนใจ ความสามารถและความถนัดเน้นการบูรณาการความรู้ในศาสตร์สาขาต่างๆ ใช้หลากหลายวิธีการสอน หลากหลายแหล่งความรู้สามารถพัฒนาปัญญาอย่างหลากหลายคือ พหุปัญญา รวมทั้งเน้นการวัดผลอย่างหลากหลายวิธี (ดีเรก วรรณเศียร,ออนไลน์)

โรงเรียนการศึกษาสงเคราะห์ ภายใต้การกำกับของสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษเป็นสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาสำหรับผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษา 10 ประเภทที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด อันเนื่องมาจากสภาพครอบครัวที่มีปัญหาทางสภาพภูมิศาสตร์ ทางเศรษฐกิจสังคม และทางการเมือง ที่ไม่สามารถหรือไม่เหมาะสมจะเข้าศึกษาในสถานศึกษาทั่วไปได้ ประกอบด้วย เด็กถูกบังคับให้ขายแรงงานหรือแรงงานเด็ก เด็กเร่ร่อน เด็กที่อยู่ในธุรกิจทางเพศหรือโสเภณีเด็ก เด็กที่ถูกทอดทิ้ง/กำพร้า เด็กที่ถูกทำร้ายทารุณ เด็กยากจน(มากเป็นพิเศษ) เด็กในชนกลุ่มน้อย เด็กที่มีปัญหาเกี่ยวกับสารเสพติด เด็กที่ได้รับผลกระทบจากโรคเอดส์หรือโรคติดต่อร้ายแรงที่สังคมรังเกียจ และเด็กในสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน โดยจัดการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานเหมือนโรงเรียนทั่วไปเน้นทักษะอาชีพ จัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านอาชีพสู่การมีงานทำ ในรูปแบบประจำ และแบบไป-กลับ (สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, 2563, 11)

จากข้อมูลสารสนเทศของกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ย้อนหลัง 3 ปี (2563-2565) เกี่ยวกับสภาพปัญหาส่วนใหญ่ของนักเรียน พบว่า มีนักเรียนถึงร้อยละ 25 ขาดระเบียบวินัยและความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ไม่ตรงต่อเวลาในการเข้าร่วมทำกิจกรรมต่างๆ มีความอดทนน้อย รองลงมาคือ ร้อยละ 21 ขาดคุณลักษณะจิตอาสา ให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ส่วนตนมากกว่าประโยชน์ส่วนรวม และขาดคุณลักษณะภาวะผู้นำที่ดี คือ ปฏิบัติตามคำสั่งที่ได้รับมากกว่าปฏิบัติตามสิ่งที่รับรู้ได้เอง ร้อยละ 19 ขาดทักษะกระบวนการคิด วิเคราะห์ แยกแยะด้วยตนเอง และร้อยละ 15 ขาดแรงจูงใจที่ดีในการสร้างอนาคตให้กับตนเอง ความมานะพยายามในการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ไม่ชัดเจน (ข้อมูลสารสนเทศกลุ่มบริหารงานกิจการนักเรียน, 2565)

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ได้ร่วมแรงร่วมใจช่วยกันพัฒนาเด็กด้อยโอกาสเหล่านี้ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้และคุณธรรม สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2562 มาตรา 6 นอกจากนี้ยังตระหนักเล็งเห็นถึงความสำคัญของการพัฒนาผู้เรียนให้มีความพร้อมที่จะสามารถดำรงชีวิตได้ในโลกอนาคตที่มีการ

เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและมีความไม่แน่นอนสูง (VUCA WORLD) จึงได้ร่วมกันวิเคราะห์กำหนดเป็นแผนการ พัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 จากกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ได้แก่ ผู้เรียน ผู้ปกครอง และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้บริหาร ครูและบุคลากร คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยได้น้อมนำพระบรมราโชบาย พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่พระราชทานให้กับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 12 ชื่อ และ พระบรมราโชบายด้านการศึกษาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 “ที่กำหนดให้การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐาน ผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ 4 ด้าน จึงนำไปสู่งานวิจัย เรื่อง การพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษ ที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

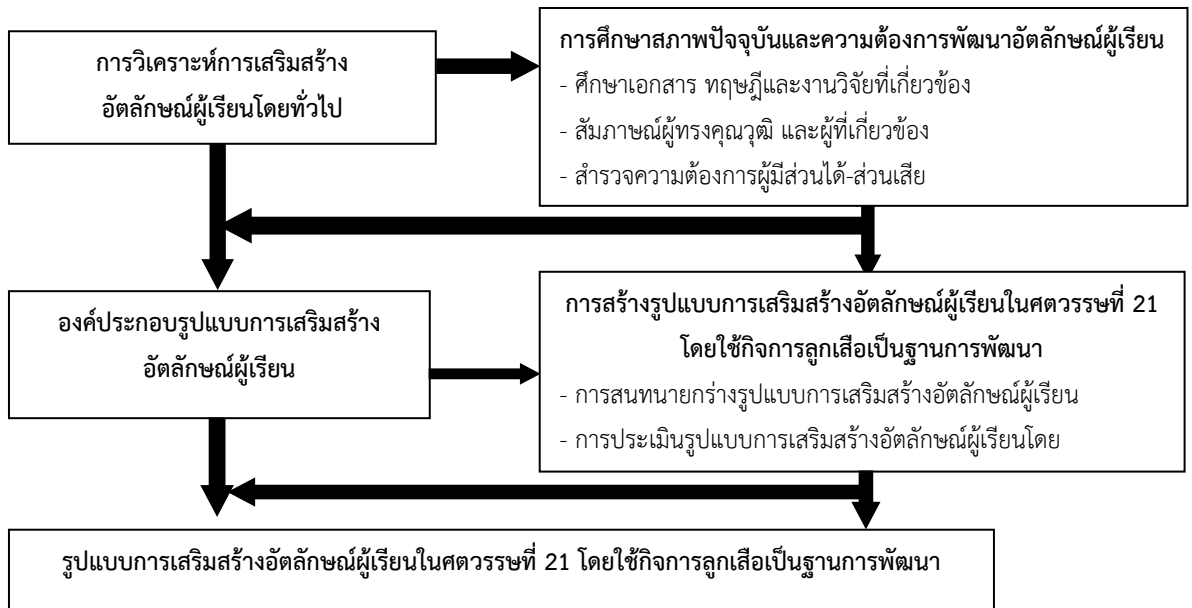
1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือ เป็นฐานการพัฒนา
2. เพื่อสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา
3. เพื่อประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐาน การพัฒนา

สมมติฐานของการวิจัย

1. ความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา อยู่ในระดับมากที่สุด
2. ได้รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา
3. ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐาน การพัฒนาอยู่ในระดับมากที่สุด

กรอบแนวคิดของการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้ ผู้วิจัยสนใจการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างพัฒนาอัตลักษณ์ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โดยบนหลักการพัฒนาทุนมนุษย์ (Human Development Research) การจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) และ การประเมินผล (R-L-B-R Approach) บนหลักบูรณาการ 2 กิจกรรม ประกอบด้วย คือ 1) กิจการลูกเสือ และ 2) กิจกรรมทักษะการดำรงชีวิต โดยสรุปเป็นแผนภาพตาม กรอบแนวคิดของการวิจัย ดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้การวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยทั้งหมด 3 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์เชิงลึก จำนวน 7 คน ได้แก่ 1) ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน ประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้เชี่ยวชาญด้านกิจการลูกเสือ ผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ และ 2) ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย จำนวน 4 คน ประกอบด้วย ตัวแทนครู ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนนักเรียน และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยการพิจารณาตัดสินใจจากลักษณะของกลุ่มที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อาศัยความรอบรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543, 156)

2. กลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม ได้แก่ คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 313 คน จากประชากร 1,760 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยเทียบจำนวนจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970, 608 อ้างถึงใน จิตติรัตน์ แสงเลิศสุทัย, 2554, 124) การเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้การสุ่มอย่างง่าย ด้วยวิธีการจับสลาก

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

- 1.1 แนวทางการสัมภาษณ์เชิงลึก มีลักษณะเป็นแบบสัมภาษณ์แบบไม่มีโครงสร้าง
- 1.2 แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Likert Scale)

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 แบบสัมภาษณ์

กำหนดประเด็นคำถามจากการสังเคราะห์เอกสาร เพื่อใช้เป็นกรอบในการสัมภาษณ์เชิงลึกและยกร่างแบบสัมภาษณ์ นำข้อมูลแบบสัมภาษณ์เชิงลึกมาสร้างแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) โดยใช้เทคนิค Index of Item Objective Congruence: IOC ซึ่งข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

2.2. แบบสอบถาม

นำผลสรุปประเด็นการสัมภาษณ์เชิงลึกมาสร้างแบบสอบถาม จากนั้นนำผลการสังเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัย มาสร้างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและสภาพความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert) และนำแบบร่างแบบสอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนาให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) โดยใช้เทคนิค Index of Item Objective Congruence: IOC (สุวิมล ว่องวานิช, 2553, 5) จำนวน 5 คน และนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าดัชนีความสอดคล้องพบว่า มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 จากนั้นนำแบบสอบถามไป Try out กับกลุ่มประชากรได้แก่ นักเรียนและผู้เกี่ยวข้องโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient Method) มีระดับความเชื่อมั่น 0.85

การรวบรวมข้อมูล

การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีการ ดังนี้ 1) สืบค้น สังเคราะห์ข้อมูลเชิงลึก 2) สัมภาษณ์ ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และ 3) สอบถามสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง จากเอกสารวิชาการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจากการเก็บรวบรวมข้อมูลและข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และจัดกลุ่มเพื่อให้ได้ประเด็นของการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ

2. วิเคราะห์ข้อมูลสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายของค่าเฉลี่ย (บุญชม ศรีสะอาด, 2554, 103) ดังนี้

ค่าเฉลี่ย	ความหมาย
4.51 – 5.00	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่ต้องการ อยู่ในระดับมากที่สุด
3.51 – 4.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่ต้องการ อยู่ในระดับมาก
2.51 – 3.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่ต้องการ อยู่ในระดับปานกลาง
1.51 – 2.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่ต้องการ อยู่ในระดับน้อย
1.00 – 1.50	สภาพปัจจุบัน/สภาพที่ต้องการ อยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์วิธีการพัฒนารูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง โดยใช้สถิติพื้นฐาน คือ ความถี่ ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานและร้อยละ

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย โดยหาความตรงของข้อคำถามของแบบประเมิน (Content Validity) โดยใช้สูตร โรวินลลีและเฮมเบิลตัน
2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

ระยะที่ 2 การสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูล

1. กลุ่มผู้ร่วมการสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) จำนวน 15 คน ประกอบด้วย คณะผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียนและรองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 5 คน, ครู ตำแหน่งวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ จำนวน 4 คน, ผู้ปกครองระดับชั้นประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ประเภทละ 1 คน รวม 3 คน, คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานและองค์รภาคีเครือข่าย จำนวน 2 คน เพื่อร่วมกันสร้างรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) โดยพิจารณาตัดสินใจจากลักษณะของกลุ่มที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์ อาศัยความรู้ ความชำนาญ ประสบการณ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543, 156)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือ ดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่

1.1 แบบสนทนากลุ่ม โดยประกอบด้วยแนวคำถามที่เตรียมไว้ล่วงหน้า ซึ่งผ่านการตรวจสอบโดยการใช้ดุลยพินิจจากผู้ทรงคุณวุฒิและปรับแก้ไขตามคำแนะนำ

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 ศึกษาเอกสารแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อนำไปสู่การสรุปประเด็นการสร้างรูปแบบ

2.2 กำหนดประเด็นการสนทนากลุ่ม การสร้างรูปแบบ และยกกร่างแบบสนทนากลุ่มไปสร้างรูปแบบ

การเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา

2.3 นำแบบสนทนากลุ่มที่ผ่านการตรวจสอบมาปรับปรุง แก้ไข แล้วเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถาม โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามนั้นกับประเด็นหลักของเนื้อหา ตามวิธีการของ Rovinelli and Hambleto จากนั้นหาค่าความเที่ยงตรงของแบบสนทนากลุ่ม โดยวิธีการคำนวณหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ซึ่งมีค่า $IOC = 1.00$ (สุวิมล ว่องวานิช, 2553, 5)

การรวบรวมข้อมูล

การสนทนากลุ่มจัดประชุมสนทนากลุ่ม ใช้วิธีการจดบันทึก บันทึกเทปและถอดเทปเพื่อวิเคราะห์เนื้อหา

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม สรุปประเด็นเพื่อนำไปใช้กำหนดเป็นแนวทางในการสร้างรูปแบบการเสริมสร้าง อัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา และสร้างคู่มือการใช้รูปแบบ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และสรุปเป็นแผนภาพและความเรียง

ระยะที่ 3 การประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตตอารีฯ จังหวัดลำปาง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลของการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ลึกซึ้งสาขาวิชาครอบคลุม โดยการเลือกแบบเจาะจง (Purposive sampling) จำนวน 6 คน ประกอบด้วย 1) ด้านงานวิจัยและประเมินผล 2) ด้านกิจการลูกเสือ 3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านหลักสูตรและการสอน 5) ด้านกิจการนักเรียน และ 6) ผู้บริหารการศึกษา (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2543, 156)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้มีเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย วิธีการสร้างเครื่องมือดังนี้

1. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ประเภทของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ขององค์ประกอบของรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐาน และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง เพื่อให้ได้รูปแบบที่มีความสมบูรณ์

2. การสร้างเครื่องมือ

2.1 ยกร่างแบบสนทนากลุ่ม มาสร้างแบบการประเมิน นำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ 5 คน ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของข้อคำถาม (Content Validity) โดยใช้เทคนิค Index of Item Objective Congruence: IOC ซึ่งข้อคำถามทั้งหมดมีค่า IOC 1.00 ทุกข้อ

2.2 ปรับปรุงแก้ไขแบบประเมิน นำเสนอผู้เชี่ยวชาญงานวิจัยตรวจสอบอีกครั้ง และแก้ไขปรับปรุงครั้งสุดท้าย ก่อนนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน เพื่อประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะดำเนินการเก็บรวบรวม ดังนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ดำเนินการดังต่อไปนี้

1. นำหนังสือขอความอนุเคราะห์พร้อมด้วยรูปแบบและแบบประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้ผู้ทรงคุณวุฒิประเมินรูปแบบด้วยตนเอง

2. ติดต่อขอรับแบบประเมินรูปแบบคืนด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลของแบบประเมินมาวิเคราะห์ โดยหาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางและความเรียง

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. สถิติที่ใช้ในการทดสอบประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย โดยหาความตรงของข้อคำถามของแบบประเมิน (Content Validity) โดยใช้สูตร โรวินสกีและแฮมเบลตัน

2. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา

1.1 ผลการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกรายบุคคล (In-depth interview) ของผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 7 คน ได้ผลดังนี้

สภาพปัจจุบันของผู้เรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ยังขาดทักษะแห่งศตวรรษที่ 21 ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโลก การเป็นผู้ประกอบการ ด้านสุขภาพ และสิ่งแวดล้อม เป็นต้น อีกทั้งยังขาดทักษะด้านการเรียนรู้และนวัตกรรม ได้แก่ การคิดวิเคราะห์สังเคราะห์ คิดเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งทักษะเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างนวัตกรรมต่อไป ตลอดจนขาดทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี ขาดทักษะด้านชีวิตและการทำงาน ได้แก่ ขาดแรงจูงใจที่ดีในการสร้างอนาคตให้กับตนเอง ความมานะพยายามในการเรียนรู้ค่อนข้างน้อย ส่งผลให้มีเป้าหมายในชีวิตที่ไม่ชัดเจน

จากผลการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 7 ท่าน ผู้วิจัยสามารถสรุปความต้องการในการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ประกอบด้วย อัตลักษณ์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านจิตอาสา 2) ด้านภาวะผู้นำ 3) ด้านคิดเชิงสร้างสรรค์ และ 4) ด้านมุ่งสู่งานอาชีพ

1.2 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันและความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ คณะผู้บริหาร คณะครู บุคลากร นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 313 คน ได้ผลดังนี้

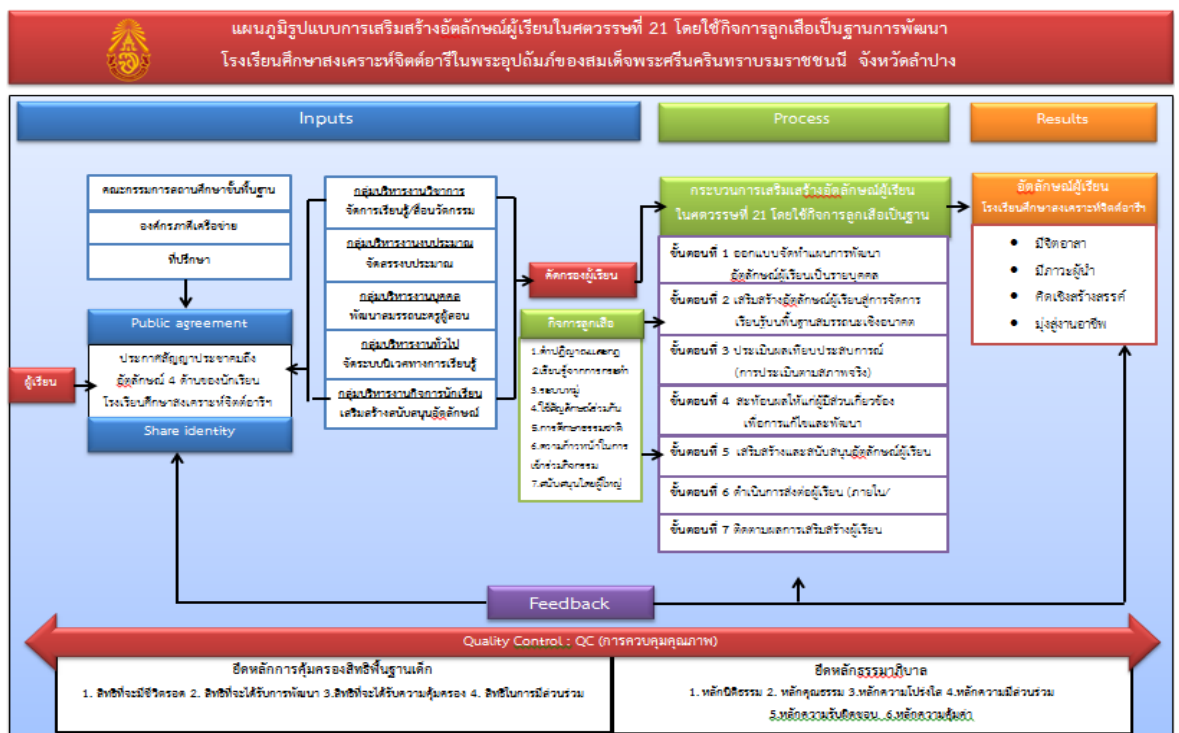
สภาพปัจจุบันของอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.63$, S.D. = 0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อย ถึง ปานกลาง โดยมีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.56 ถึง 2.70 ส่วนความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.48$, S.D. = 0.58) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.36 ถึง 4.56

1.3 ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ในสภาพปัจจุบัน พบว่า

แนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ในสภาพปัจจุบัน โดยรวมอยู่ในระดับน้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.75$, S.D. = 0.59) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกข้อมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับน้อยที่สุด ถึง น้อย โดยมีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 1.32 ถึง 1.92 ส่วนแนวทางการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ในสภาพความต้องการ โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.60$, S.D. = 0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ทุกข้ออยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีขอบเขตค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 4.35 ถึง 4.81

ตอนที่ 2 ผลการสร้างรูปแบบเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัยได้นำข้อเสนอแนะจากกลุ่มผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ที่ได้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus group Discussion) มาปรับปรุงแก้ไขรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ดังแผนภาพที่ 1

ภาพที่ 2 แผนภูมิกระบวนการรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา

การประชุมสัมมนาวิชาการนำเสนอผลงานวิจัยระดับชาติเครือข่ายบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏภาคเหนือ ครั้งที่ 22 “ชีวิตวิถีใหม่ของการศึกษาในสังคมดิจิทัล”

รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา
เมืองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ

2.1 ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาวิเคราะห์ จำแนก
สภาพปัจจุบันและสภาพความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียน ขั้นตอนที่ 2 การร่วมมือกันของคณะกรรมการ
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน องค์กรภาคีเครือข่าย ที่ปรึกษา ทีมงานลูกเสือ คณะครูและผู้บริหาร 5 กลุ่มงาน ได้แก่
กลุ่มบริหารงานวิชาการ กลุ่มบริหารงานงบประมาณ กลุ่มบริหารงานบุคคล กลุ่มบริหารงานทั่วไป และกลุ่มบริหารงาน
กิจการนักเรียน และ ขั้นตอนที่ 3 การคัดกรองผู้เรียน

2.2 ด้านกระบวนการ (Process) กระบวนการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการ
ลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ประกอบด้วย 7 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นตอนที่ 1 ออกแบบจัดทำแผนการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียน
เป็นรายบุคคล ประกอบด้วย ขั้นที่ 1 ภูมิหลัง (History) ขั้นที่ 2 ความฝัน (Dreams) ขั้นที่ 3 ความกลัว (Fears) ขั้นที่
4 ตัวฉัน (Who is) และ ขั้นที่ 5 ความต้องการ (Needs) ขั้นตอนที่ 2 เสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนสู่การจัดการเรียนรู้
บนพื้นฐานสมรรถนะเชิงอนาคตและการสร้างหลักสูตรการพัฒนาแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนโดยใน
ศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ประกอบด้วย 2 กิจกรรม คือ 1) กิจกรรมทักษะการดำรงชีวิต
8 กิจกรรมย่อย ดังนี้ (1) กิจกรรมส่งเสริมสุขนิสัย (2) กิจกรรมส่งเสริมสมรรถภาพทางร่างกาย (3) กิจกรรมหลัก
โภชนาการ (4) กิจกรรมหลักไทรรงค์ (5) กิจกรรมเสริมสร้างภาวะผู้นำ (6) กิจกรรมอนุรักษ์พลังงานและสิ่งแวดล้อม
(7) กิจกรรมส่งเสริมอาชีพท้องถิ่น (8) กิจกรรมพัฒนาสุนทรียภาพ และ 2) กิจการลูกเสือ 7 ประการ ดังนี้ (1)
คำปฏิญาณและกฎ (2) เรียนรู้จากการกระทำ (3) ระบบหมู่ (4) การใช้สัญลักษณ์ร่วมกัน (5) การศึกษาธรรมชาติ
(6) ความก้าวหน้าในการเข้าร่วมกิจกรรม และ (7) การสนับสนุนโดยผู้ใหญ่ ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลเทียบ
ประสบการณ์ (ประเมินตามสภาพจริง) ขั้นตอนที่ 4 สะท้อนผลให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเพื่อการแก้ไขและพัฒนา
ขั้นตอนที่ 5 เสริมสร้างและสนับสนุนอัตลักษณ์ผู้เรียน ขั้นตอนที่ 6 ดำเนินการส่งต่อผู้เรียน (ภายใน/ภายนอก) และ
ขั้นตอนที่ 7 ติดตามผลการเสริมสร้างผู้เรียน

2.3 ผลการดำเนินงาน (Results) ประกอบด้วย 1) ด้านผลผลิต (outputs) คือ ผู้เรียนมีการพัฒนา
สมรรถนะด้านความรู้ความสามารถ ทักษะ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและมีอัตลักษณ์ที่โดดเด่น 4 ด้าน
ตามอัตลักษณ์ผู้เรียน คือ “มีจิตอาสา มีภาวะผู้นำ คิดเชิงสร้างสรรค์ มุ่งสูงงานอาชีพ” และ 2) ด้านผลลัพธ์
(outcome) ผู้เรียนมีศักยภาพสามารถดำรงชีวิตอยู่ในโลกแห่งความพลิกผัน และผลกระทบ (Impact) สังคมมี
ความยั่งยืนสันติสุขจากนักเรียนที่เติบโตเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพที่มีคุณลักษณะ 4 ประการ

2.4 ผลสะท้อนกลับ (Feedback) คือ นำผลการประเมินตามสภาพจริงสะท้อนผลให้แก่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง
เพื่อการแก้ไขและพัฒนา

2.5 ด้านการควบคุมคุณภาพ (Quality Control) ยึดถือหลักสำคัญ 2 ด้าน คือ **ด้านที่ 1 หลักคุ้มครอง**
สิทธิพื้นฐานเด็ก 4 ประการ ประกอบด้วย 1) สิทธิที่จะมีชีวิตรอด 2) สิทธิที่จะได้รับการพัฒนา 3) สิทธิที่จะได้รับ
ความคุ้มครอง และ 4) สิทธิในการมีส่วนร่วม และ **ด้านที่ 2 หลักธรรมาภิบาล** 6 ประการ ประกอบด้วย 1) หลักนิติ
ธรรม 2) หลักคุณธรรม 3) หลักความโปร่งใส 4) หลักความมีส่วนร่วม 5) หลักความรับผิดชอบ และ 6) หลักความ
คุ้มค่า

ตอนที่ 3 ผลการประเมินความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของรูปแบบการเสริมสร้าง อัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 6 คน พบว่า

รูปแบบเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา มีระดับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.65, S.D. = 0.54$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีการกระจายของข้อมูลน้อยกว่า เรียงลำดับได้ดังนี้ คือ ด้านความเป็นไปได้ ($\bar{X} = 4.74, S.D. = 0.52, C.V. = 10.97$) รองลงมา คือ ด้านความเหมาะสม ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.52, C.V. = 11.13$) ด้านความเป็นประโยชน์ ($\bar{X} = 4.62, S.D. = 0.55, C.V. = 11.90$) ด้านความถูกต้อง ($\bar{X} = 4.55, S.D. = 0.56, C.V. = 12.31$)

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นน่าสนใจนำมาอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ระดับปานกลาง ส่วนความต้องการพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากกลุ่มผู้เรียนเป็นเด็กด้อยโอกาสทางการศึกษา ขาดความเสมอภาคและเท่าเทียมกับผู้อื่น แต่สถานศึกษามีความเชื่อมั่นว่า หากผู้เรียนเหล่านี้ได้รับการส่งเสริมพัฒนา ก็จะสามารถพัฒนาศักยภาพตนเองได้จนถึงขีดสุด เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์พึ่งพาตนเองได้ กลายเป็นพลเมืองที่ดีและเป็นกำลังที่สำคัญของชาติต่อไป โดยสถานศึกษาได้น้อมนำพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ที่ได้พระราชทานให้กับนักเรียนโรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 12 ช้อ มาใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ตลอดจนน้อมนำพระบรมราโชบายของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 10 เกี่ยวกับ “การให้การศึกษาต้องมุ่งสร้างพื้นฐานให้แก่ผู้เรียน 4 ด้าน” นอกจากนี้แล้ว เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามนโยบายการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ ปีงบประมาณ 2564-2565 ได้แก่ ด้านหลักสูตรฐานสมรรถนะ การพัฒนาทักษะทางอาชีพ และการจัดการศึกษาสำหรับผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ ให้ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ สามารถดำรงชีวิตในสังคมอย่างมีเกียรติ ศักดิ์ศรีเท่าเทียมกับผู้อื่นในสังคม สามารถช่วยเหลือตนเอง และมีส่วนร่วมในการพัฒนาประเทศ ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ วิภาวี ศิริลักษณ์ (2557) ได้ศึกษา การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 ผลการศึกษา พบว่า ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21 มีองค์ประกอบทั้งสิ้น 5 องค์ประกอบ ได้แก่ องค์ประกอบที่ 1 ทักษะการคิดอย่างสร้างสรรค์ องค์ประกอบที่ 2 ทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา องค์ประกอบที่ 3 ทักษะด้านสารสนเทศ สื่อและเทคโนโลยี องค์ประกอบที่ 4 ทักษะการสื่อสาร และองค์ประกอบที่ 5 ทักษะชีวิตและอาชีพ

2. รูปแบบการพัฒนาเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ ทั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กระบวนการระดมความคิดเห็นจากผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วนและเชื่อมโยงการบริหารจัดการเรียนรู้เชิงบูรณาการตาม วิธีการเชิงระบบ (System Approach) โดยมีองค์ประกอบ 5 ด้าน คือ ด้านปัจจัยนำเข้า ด้านกระบวนการ ด้านผลการดำเนินการ ด้านข้อมูลย้อนกลับ และด้านการควบคุมคุณภาพ เนื่องจากโรงเรียนมีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาให้ผู้เรียน ซึ่งการจัดการศึกษาเป็นวิธีการเชิงระบบ (Educational System) เช่นเดียวกัน โดยในระบบการศึกษามีระบบย่อย (Sub-System) อีกหลายระบบประกอบกัน เช่น ระบบบริหาร

ระบบการเรียนการสอน ระบบการวางแผน ระบบการนิเทศก์ ฯลฯ ซึ่งแต่ละระบบย่อยล้วนมีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน โดยวิธีการเชิงระบบเป็นกระบวนการที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับการบริหารงานในองค์กร โดยที่พิจารณาการบริหารในลักษณะองค์รวมที่มีเป้าหมาย กระบวนการ ระบบย่อย และองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีปฏิสัมพันธ์กัน มีการปฏิบัติงาน แลกเปลี่ยน ข่าวสาร เพื่อบรรลุเป้าหมายทางการบริหาร ประโยชน์จากการใช้วิธีการเชิงระบบคือ วิธีการนี้จะเป็นการประกันว่า การดำเนินงานจะดำเนินต่อไปตามขั้นตอนที่วางไว้ โดยช่วยให้การทำงานตามระบบบรรลุตามเป้าหมาย โดยใช้เวลา งบประมาณและบุคลากรอย่างมีประสิทธิภาพและคุ้มค่ามากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสวสดี บรรจงพาศ (2561) ที่ได้ศึกษารูปแบบเสริมสร้างสมรรถนะผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีความสุข ผลการศึกษา พบว่า 1) รูปแบบมีองค์ประกอบ 9 ส่วน ประกอบด้วย ชื่อ วัตถุประสงค์ หลักการ กระบวนการ ผลผลิต ผลลัพธ์ ผลกระทบ ข้อมูลย้อนกลับและปัจจัยแห่งความสำเร็จ และ 2) ระดับผลการประเมินรูปแบบด้านความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.67, S.D. = 0.67$)

3. ผลการประเมินรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา โดยผู้ทรงคุณวุฒิมีความเห็นสอดคล้องกันว่า มีระดับความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ โดยรวมอยู่ระดับมากที่สุด เนื่องจากรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนนี้ ออกแบบโดยใช้หลักทฤษฎีระบบซึ่ง องค์ประกอบทั้ง 4 ด้านนี้ มีความเกี่ยวเนื่องสัมพันธ์กันโดยตลอด หากมีการเปลี่ยนแปลงขององค์ประกอบใด องค์ประกอบหนึ่ง ก็จะมีผลต่อองค์ประกอบอื่นและข้อบกพร่องขององค์ประกอบหนึ่ง ก็จะส่งผลให้องค์ประกอบอื่น บกพร่องด้วย เน้นกระบวนการมีส่วนร่วมผ่านกระบวนการสนทนากลุ่มของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทำให้ได้มาซึ่งรูปแบบที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์จิตต์อารีฯ และแนวคิดการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 มีการตรวจสอบและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความลุ่มลึกสหสาขาวิชาครอบคลุมจำนวน 6 คน ได้แก่ 1) ด้านงานวิจัยและประเมินผล 2) ด้านกิจการลูกเสือ 3) ด้านการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ 4) ด้านหลักสูตรและการสอน 5) ด้านกิจการนักเรียน และ 6) ผู้บริหารการศึกษา จึงเป็นรูปแบบที่มีความถูกต้อง ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้จริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุดา สุขอ่ำ (2561) ได้ศึกษาเรื่องรูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความสุขในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์โดยการประเมินรูปแบบฯ ใน 4 ด้าน ประกอบด้วย ความถูกต้อง เหมาะสม ความเป็นไปได้ และเป็นประโยชน์ โดยภาพรวมทุกด้านมีระดับผลการประเมินในระดับมากที่สุด

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำเอาผลการวิจัยไปใช้

การนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจการลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา ต้องคำนึงถึง บริบท สภาพแวดล้อม ค่านิยม และวัฒนธรรมองค์กร ตามหลักการทรงงาน คือ ด้านภูมิสังคม โดยการพัฒนาใด ๆ ต้องคำนึงถึงสภาพภูมิประเทศของบริเวณนั้นว่าเป็นอย่างไร และสังคมวิทยาเกี่ยวกับลักษณะนิสัยใจคอคน ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีในแต่ละท้องถิ่นที่มีความแตกต่างกัน โดยต้องให้ความสำคัญ ดังนี้

1.1 การจัดทำแผนพัฒนาอัตลักษณ์ผู้เรียนเป็นรายบุคคลนั้น ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริงด้วยตนเอง มีส่วนร่วมในกิจกรรมมากที่สุดและทั่วถึงทุกคนโดยให้ผู้เรียนได้ใช้ทักษะกระบวนการต่าง ๆ

ในการแสวงหาความรู้จนสามารถเกิดทักษะชีวิตที่มีระเบียบวินัยด้วยตนเอง จะสามารถทำให้ผู้เรียนจัดระเบียบตนเองทั้งการเรียนและการดำเนินชีวิตของตนเองให้ดียิ่งขึ้น เป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติต่อไป

1.2 กิจกรรมลูกเสือเป็นกระบวนการพัฒนาเยาวชน มีวัตถุประสงค์เพื่อฝึกอบรมให้การศึกษาและพัฒนาเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี โดยไม่คำนึงถึงเชื้อชาติ ศาสนา ทั้งนี้เป็นไปตามความมุ่งประสงค์หลักการ และวิธีการ ซึ่งลูกเสือโลกได้กำหนดไว้ ปัจจุบันกระบวนการลูกเสือถือเป็นกระบวนการทางการศึกษาส่วนหนึ่ง ซึ่งมุ่งพัฒนาสมรรถภาพของบุคคลทั้งทางสมอง ร่างกาย จิตใจ และ ศีลธรรม เพื่อให้เป็นบุคคลที่มีความประพฤติดีงาม ไม่กระทำความให้เป็นปัญหาต่อสังคม และดำรงชีวิต อย่างมีความหมายและสุขสบาย

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาผลการใช้รูปแบบการจัดการเรียนรู้เสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา

2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยหรือองค์ประกอบที่ส่งผลต่อความสำเร็จในการนำรูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 โดยใช้กิจกรรมลูกเสือเป็นฐานการพัฒนา นำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนในสถานศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- นงลักษณ์ วิรัชชัย (2543). *พรมแดนความรู้ด้านการวิจัยและสถิติ*. วิทยาลัยการบริหารธุรกิจ มหาลัยบูรพา ชลบุรี.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2554). *หลักการวิจัยเบื้องต้น*. พิมพ์ครั้งที่ 9. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วิภาวี ศิริลักษณ์. (2557). *การพัฒนาตัวบ่งชี้ทักษะของนักเรียนในศตวรรษที่ 21*. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต (วิจัยและประเมินผลการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยนเรศวร สถานศึกษาสังกัด สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ: โรงเรียนราชประชานุเคราะห์ 35 จังหวัดพังงา.
- สวัสดี บรรจงพาศ. (2561). *รูปแบบการเสริมสร้างอัตลักษณ์ผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 อย่างมีความสุข*. สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, บทคัดย่อ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สำนักบริหารงานการมัธยมศึกษาตอนปลาย สพฐ. (2565). *แนวทางจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 “ 21st Century Skills”*. [สืบค้นออนไลน์ วันที่ 14 กรกฎาคม 2565]
- สำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ. (2563). *เอกสารคู่มือสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน*. กลุ่มพัฒนาระบบบริหารจัดการศึกษาสำหรับคนพิการและผู้ด้อยโอกาส.
- สุดา สุขอ่ำ. (2561). *รูปแบบการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่มีความสุขในโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์*. สังกัดสำนักบริหารงานการศึกษาพิเศษ, บทคัดย่อ. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2553). *การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- Giles, Sunnie. (2018 May 9). "How VUCA Is Reshaping The Business Environment, And What It Means For Innovation". สืบค้นเมื่อ 16 มิถุนายน 2565, จาก <https://www.forbes.com>.
- Namprom, Thum, (2019, Dec 18). *VUCA World... มันผวน ไม่แน่นอน ซับซ้อนและคลุมเครือ*. สืบค้นเมื่อ 15 มิถุนายน 2565, จาก <https://reder.red/vuga-world>

